

OBJECTIUS I METODOLOGIA AL PRIMER CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL

Formació inicial en Equips d'Atenció Primerenca

Segons el Decret 40/2025, d’1 d'agost, pel qual s’estableixen l’ordenació i el currículum de l'educació infantil a les Illes Balears. L'educació infantil és una etapa educativa de caràcter voluntari i la seva finalitat és la de contribuir al desenvolupament integral i harmònic dels infants en totes les seves dimensions.

- Annex 1: Competències clau
- Annex 2 : Àrees
- Annex 3: Elements de concreció curricular
- Annex 4: Situacions d'aprenentatge
- Annex 5: Orientacions metodològiques
- Annex 6: Orientacions per a l'avaluació
- Annex 7: Orientacions per a l'ús de dispositius digitals

El Decret 40/2025 com a marc d'oportunitat

- Reconeixement del primer cicle d'educació infantil (0–3 anys) com una etapa educativa amb identitat pròpia.
- La inclusió com a principi rector transversal: l'escoleta com a entorn d'accessibilitat universal i equitat des de la primera infància.

IMPORTÀNCIA DE LA BASE DE L'APRENENTATGE

Inclou, entre els principis i finalitats de l'educació:

Compliment efectiu dels drets de la infància segons el que estableix la Convenció sobre els Drets de l'Infant de Nacions Unides (1989)

La inclusió educativa

Aplicació dels principis del Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA).

Els centres de primer cicle:

- Servei educatiu
- Càracter inclusiu i equitatiu
- Facilitador de la conciliació familiar i laboral
- Respon al dret dels infants
- Caràcter Compensatori

Entorns protectors que han de proporcionar el BENESTAR necessari per al desenvolupament dels infants i també les mesures de protecció integral que el facin possible, tal com s'indica en la Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant la violència (LOPIVI)

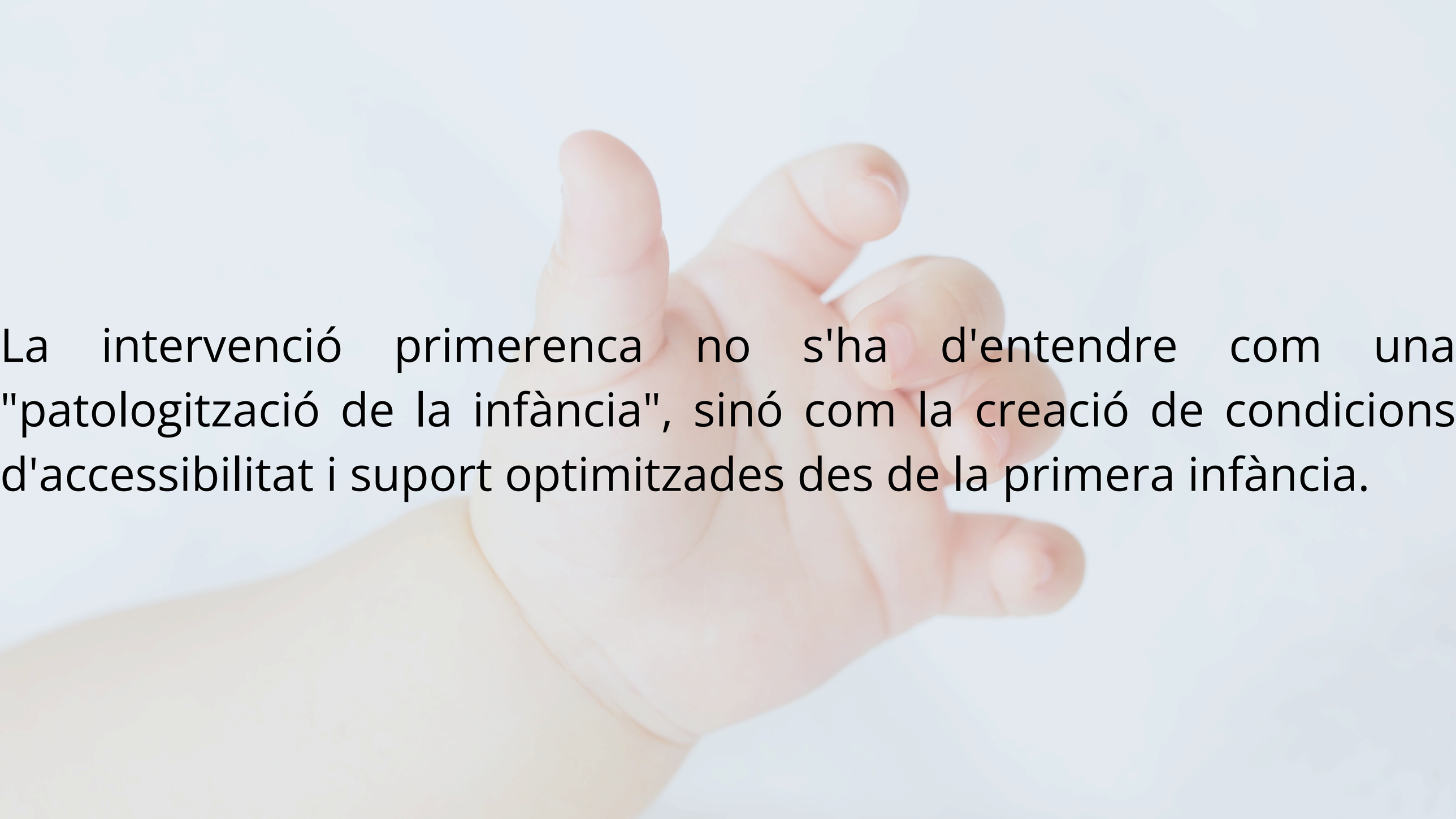
Donar resposta a les diferents NECESSITATS bàsiques dels infants: Físiques, Cognitives i Socioafectives

- L'infant neix amb una capacitat innata per aprendre i relacionar-se; no és un recipient buit ni un ésser passiu.

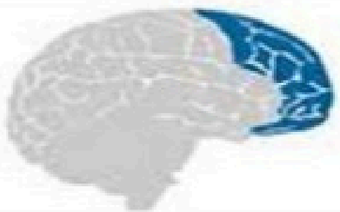
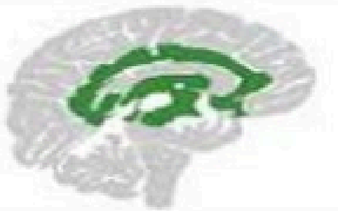
- Concepció de model educatiu d'alta intencionalitat on la prevenció, el benestar emocional i l'aprenentatge van colze a colze.

- Primer entorn socialitzador fora de la família i, per tant, el context natural observador per excel·lència.

La intervenció primerenca no s'ha d'entendre com una "patologització de la infància", sinó com la creació de condicions d'accessibilitat i suport optimitzades des de la primera infància.

DUA

		
Xarxes de reconeixement **Què aprenem?**	**Xarxes estratègiques** **Com aprenem?**	**Xarxes afectives** **Per què aprenem?**
-Oferir diferents tipus de materials (naturals, de plàstic, inespecífic, joguines...) -Presentar les propostes que els fem de diferents maneres (explicació oral, suport visual, possibilitat de manipulació -Creació d'ambients o racons amb material divers que l'infant pugui escollir -Situar els materials a l'abast dels infants -Explicar contes i històries i cantar cançons utilitzant diversos suports -Aportar informacions a través de canals diferents: visual, auditiu, tàctil... -Recordar allò que s'ha fet (amb la veu, fotografies, objectes...)	-Deixar temps a cada infant per dur a terme les propostes, els jocs... -Tenir material suficient que permeti el joc en paral·lel, el joc en grup... -Respectar els interessos dels infants, deixar-los triar entre diferents propostes -Respectar la lliure elecció de com desenvolupar la propostes (en grup, en petit grup, sol, amb l'adult) -Permetre que l'infant faci les coses a la seva manera i no d'una manera determinada -Permetre i facilitar la creativitat - Pensar en l'espai com un element educador. Tots els espais de l'escola han de fer possible el desenvolupament de les capacitats de l'infant -Donar oportunitat per desenvolupar diversos tipus de joc: motriu, sensorial, simbòlic, manipulatiu, heurístic...	-Actitud positiva de l'educador -Materials agradables, situats de forma atractiva i en bon estat de conservació -Escolta activa -Donar a l'infant seguretat per tal que es pugui expressar lliurement -No fer comparacions entre infants -Respectar la manera de ser i de fer de cada infant -Mostrar que confiem en les possibilitats dels infants -Deixar que els infants siguin els protagonistes de les propostes que oferim - Mantenir un clima d'aula tranquil i afectiu -Valorar la creativitat i els progressos dels infants -Utilitzar el reforç positiu - Variar les propostes quan deixen de ser atractives

Provocacions i espais d'aprenentatge: Disseny d'entorns acollidors, accessibles, sense barreres arquitectòniques ni sobreestimulació visual o acústica.

La Panera dels Tresors i el Joc Heurístic: Propostes amb material natural i de la vida quotidiana que afavoreixen la recerca, la manipulació i la inclusió natural d'infants amb diversitat funcional o intencionals limitades.

L'atenció individualitzada durant la higiene, el canvi, l'alimentació i el descans com el moment central de la intervenció educativa i comunicativa.

Mirada inclusiva

Organitzar escoleta i aula perquè tots els infants desenvolupin al màxim les seves diferents capacitats i se'n sentin membres de ple dret, siguin quines siguin les seves condicions i característiques.

TEMPS

Viure el temps de manera flexible, sense presses, adaptat a les necessitats reals del infants, amb consciència del sentit d'allò que es fa, permetrà que centrem la mirada en l'infant, i prioritzar la qualitat a la quantitat i el procés al resultat

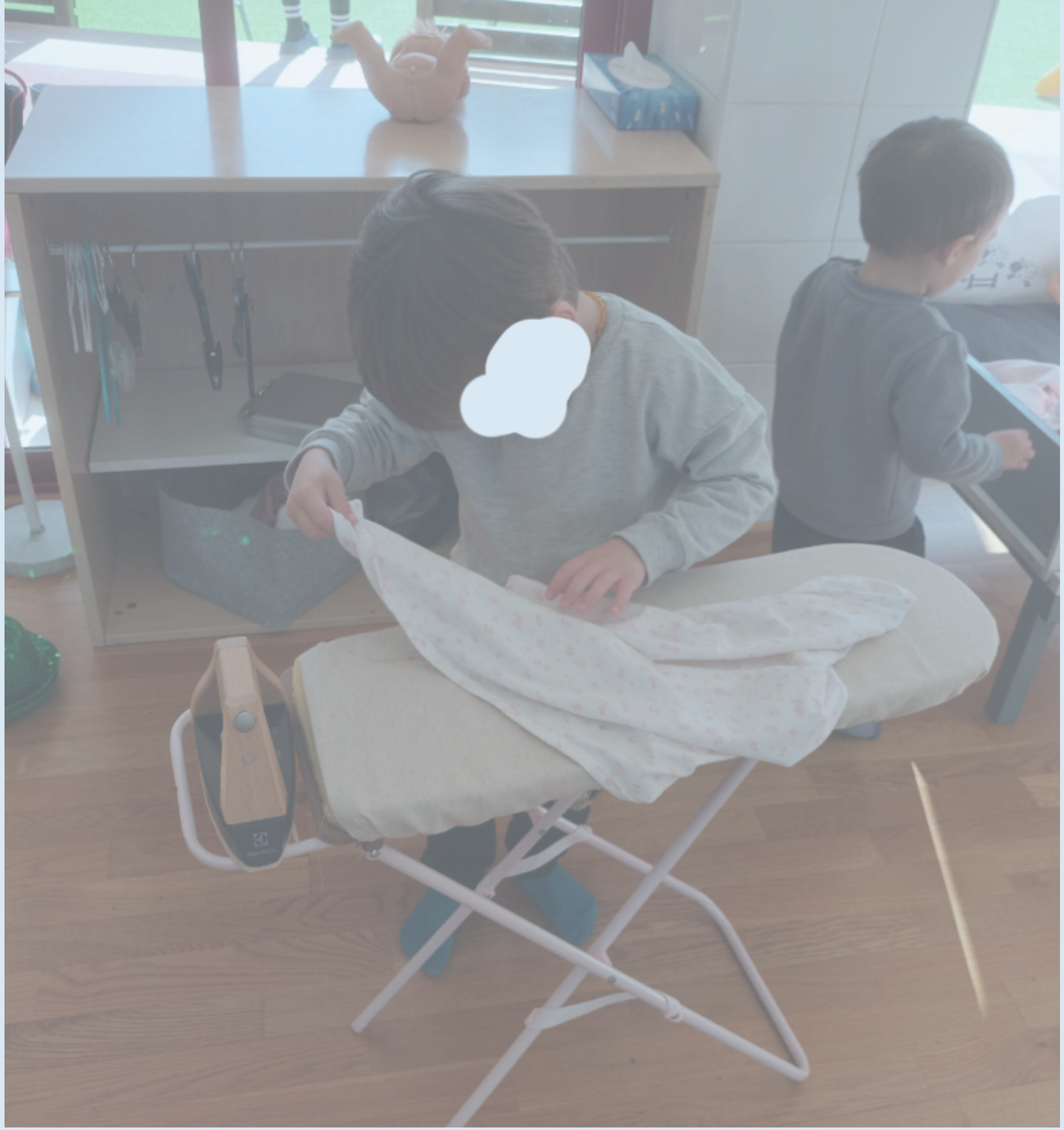

ESPAIS

S’han de pensar els espais de manera que generin múltiples possibilitats d’aprenentatge i diferents tipus de relacions; espais que siguin segurs, amables, interessants i estètics, en definitiva, que provoquin el benestar de qui l’habita

- Un espai on cada infant desenvolupa allò que li interessa.
- Uns espais que permeten que tots els infants estiguin actius.
- Uns espais acollidors, que respecten els diversos ritmes
- Espais dissenyats amb l’observació prèvia de l’equip educatiu, per a l’acompanyament dels infants i per donar resposta a les seves necessitats.

MATERIALS

Els materials, organitzats dins un espai i un temps, han de tenir un sentit i una orientació per fomentar l'interès i l'aprenentatge.

Aquesta organització ha de ser resultat d'una reflexió prèvia que ha de respondre a la intenció de l'adult de satisfer les necessitat de descobriment de cada infant, de plantejar reptes o de provocar la curiositat per aprendre, tenint en compte el moment evolutiu en què cadascun es troba.

Al mateix temps, la tria que es fa dels materials, considerant les possibles combinacions d'aquests, la disposició o la mateixa presentació, mostren també una direcció que orienta cap a un tipus de joc o un altre: sensorial, heurístic, simbòlic...

Es fa necessari que l'adult observi l'ús del material per part de l'infant quan hi juga i que acompanyi el seu recorregut exploratori i manipulatiu, i mantengui el material organitzat i ordenat. L'ordre dels materials dins l'espai oferirà també ordre en la seva acció i afavorirà un ambient estructurat.

De manera general, s'ha de vetlar perquè l'espai d'aula i els espais comuns del centre es mantenguin en ordre i estèticament cuidats.

AGRUPAMENTS

A l'hora de dissenyar les propostes per afavorir aquest agrupaments, en els infants d'aquestes edats primerenques convé tenir en compte:

— El desenvolupament dels infants i els vincles establerts.

— En el cas de proposar-los un canvi d'adult de referència per acompanyar una activitat concreta, s'ha de pensar si estan preparats per separar-se del tutor, com a figura estable de referència, o si estan preparats per explorar i poder canviar d'espais amb autonomia. En tot cas, s'ha de permetre que siguin els infants mateixos els que triïn i puguin optar a l'activitat que prefereixin.

INFANT CAPAÇ

“Observem els infants, aprenem a col·locar-nos amb humilitat davant seu, sabent que, tot i la poca experiència de vida en el temps, ja tenen moltes coses a dir, a aportar, a expressar. Aprenem a escoltar-los valorant qui són”.

CARACTERSÍSTIQUES ESPECÍFIQUES DE DESENVOLUPAMENT

Tenir en consideració les característiques específiques de desenvolupament atès que el seu procés és de canvis constants i continus, que demanen de l'equip educatiu una atenció continuada i diversificada en funció de cadascun dels moments evolutius en que es troba l'infant.

Objectius i Àrees de desenvolupament

Àrea 1: Creixement en harmonia

- Afectivitat i vincle segur
- Desenvolupament psicomotor i moviment lliure
- Autonomia i autocura
- Autoregulació emocional

Emmi Pikler i la seva filosofia (Moviment Lliure)

"Intentar ensenyar a un infant a fer una cosa que encara no pot fer per si mateix és inútil, i pot ser fins i tot perjudicial per al seu autèntic desenvolupament."

VINCLE AFECTIU

‹‹Els vincles a l'escola amb les persones significatives no són opcionals, són essencials››

Jerome Seymour Bruner.

Pla d’Acció Tutorial

El tutor és la principal persona de referència afectiva i de seguretat de l’infant i de la seva família dins el centre educatiu.

Facilitar que els infants prenguin les seves pròpies decisions, posin a prova els seus recursos, assaboreixin els seus èxits i progressin en la tolerància a la frustració (AUTONOMIA)

Intentar canalitzar els interessos dels infants, preveure i reconduir possibles conflictes i facilitar el desenvolupament d'estratègies per a l'autocontrol
(ACOMPANYAMENT)

Proporcionar proximitat o una mirada adequada quan els infants necessiten suport, ja que això pot ser suficient perquè sostenguin la seva activitat i aportar-los la seguretat necessària per continuar actius (PRESÈNCIA I DISPONIBILITAT)

Prestar atenció a les demandes d'ajuda dels infants, oferir- los l'acompanyament ajustat perquè puguin fer allò que sols no aconseguien fer i retornar-los el protagonisme tan aviat com sigui possible (ESCOLTA I MIRADA)

Tant les relacions que mantenen entre si el personal educador, com les que manté cada educador amb cadascuna de les famílies o les que manté el centre amb el conjunt de famílies esdevenen un model per als infants. Les actituds cooperatives i de col·laboració que mostrin els adults esdevindran valors que es transmetran als infants. És convenient que es promoguin dinàmiques per fomentar el benestar de l'equip i afavorir la inclusió i la participació de tots els membres.

Veure l’infant amb la seva unitat familiar.

Quan la mirada de l'educadora és d'obertura, escolta i respecte incondicional, l'escoleta deixa de ser només un servei per als infants i es converteix en una xarxa de suport fonamental per a tota la comunitat familiar.

INFANT I VIDA QUOTIDIANA

La vida quotidiana ha de constituir l'eix vertebrador de l'activitat a les escoletes: comparteix el seu valor educatiu ambel joc i l'experimentació.

En tots aquests eixos cal respectar l'activitat natural de l'infant,al temps que es fomenten el joc autònom lliure i la llibertat de moviment.

Àrea 2: Descobriment i exploració de l'entorn

- Exploració sensorial i manipulativa
- Pensament lògic i resolució de problemes
- Aproximació a la natura i al medi social

INFANT I JOC

El joc és innat en els infants i és una activitat privilegiada per al desplegament de les seves capacitats.

L'activitat lúdica forma part de la cultura pròpia dels infants, té un caràcter motivador i ofereix possibilitats d'establir relacions significatives. El joc és fonamental per al seu creixement físic, afectiu, intel·lectual i social i ha d'adoptar un enfocament d'igualtat de gènere. Per tant, s'han de proporcionar als infants una oferta variada i planificada d'oportunitats, materials adaptats als diferents moments maduratius i espais de joc (sensorial, heurístic, presimbòlic, simbòlic...), així com de models i material d'informació, representació i experimentació.

Àrea 3: Comunicació i representació de la realitat

- Intencionalitat comunicativa i llenguatge verbal/no verbal
- Funció simbòlica i expressió artística
- Multilingüisme i diversitat lingüística

INFANT LLENGUATGE I COMUNICACIÓ

Per descobrir i construir la parla i el llenguatge, l'infant necessita participar en un entorn que sigui ric en l'ús de les diferents funcions i situacions comunicatives i que l'acompanyi en la construcció dels lligams entre acció, representació i simbolització.

Aquest entorn ric també l'afavoreixen escoletes que funcionen com a les vertaderes comunitats per a la comunicació i el diàleg, on és imprescindible que els adults cuidin la seva capacitat comunicativa des d'una actitud corporal disponible, una veu que l'embolcalla i una mirada atenta i present com a eixos per afavorir l'escolta i el diàleg.

L'adult ha d'esdevenir un referent lingüístic per a l'infant i ha de vetllar i acompanyar per al desenvolupament d'aquesta capacitat.

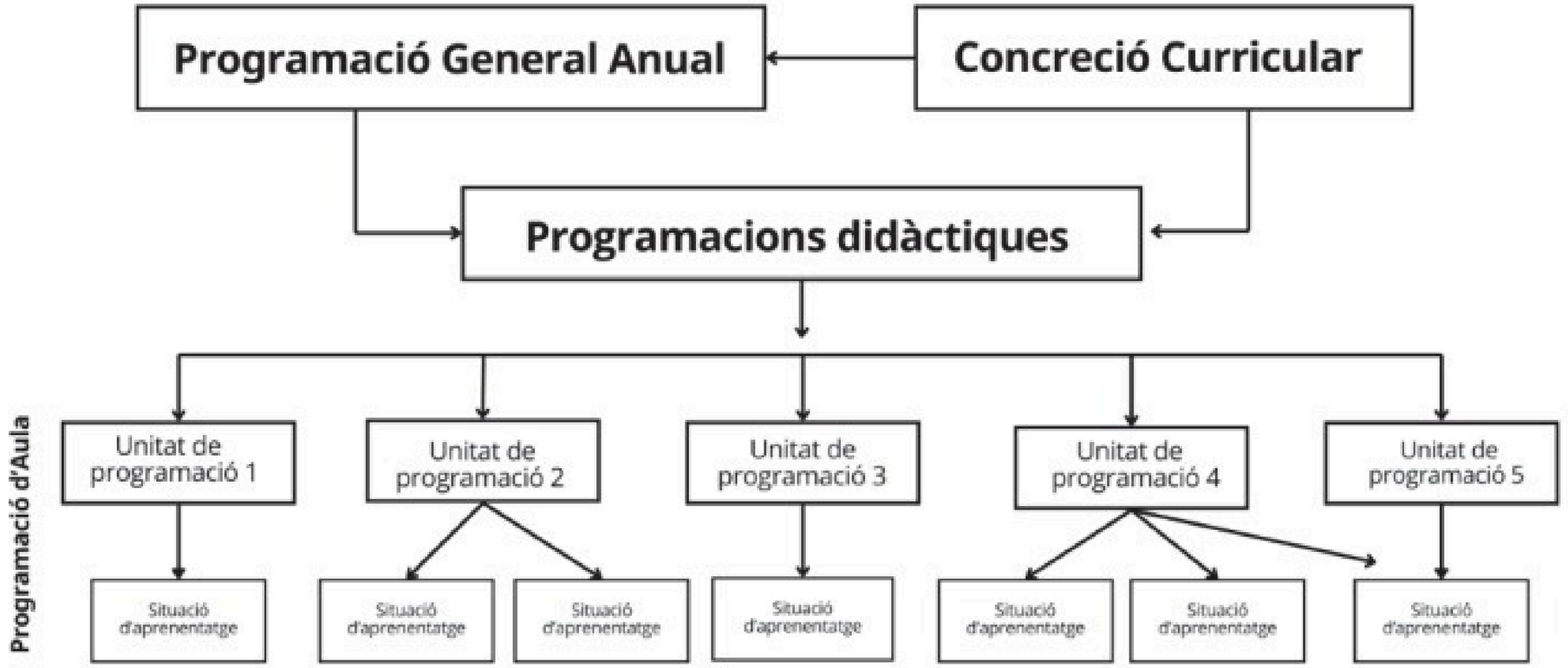
ESPAIS LLIURES DE PANTALLES

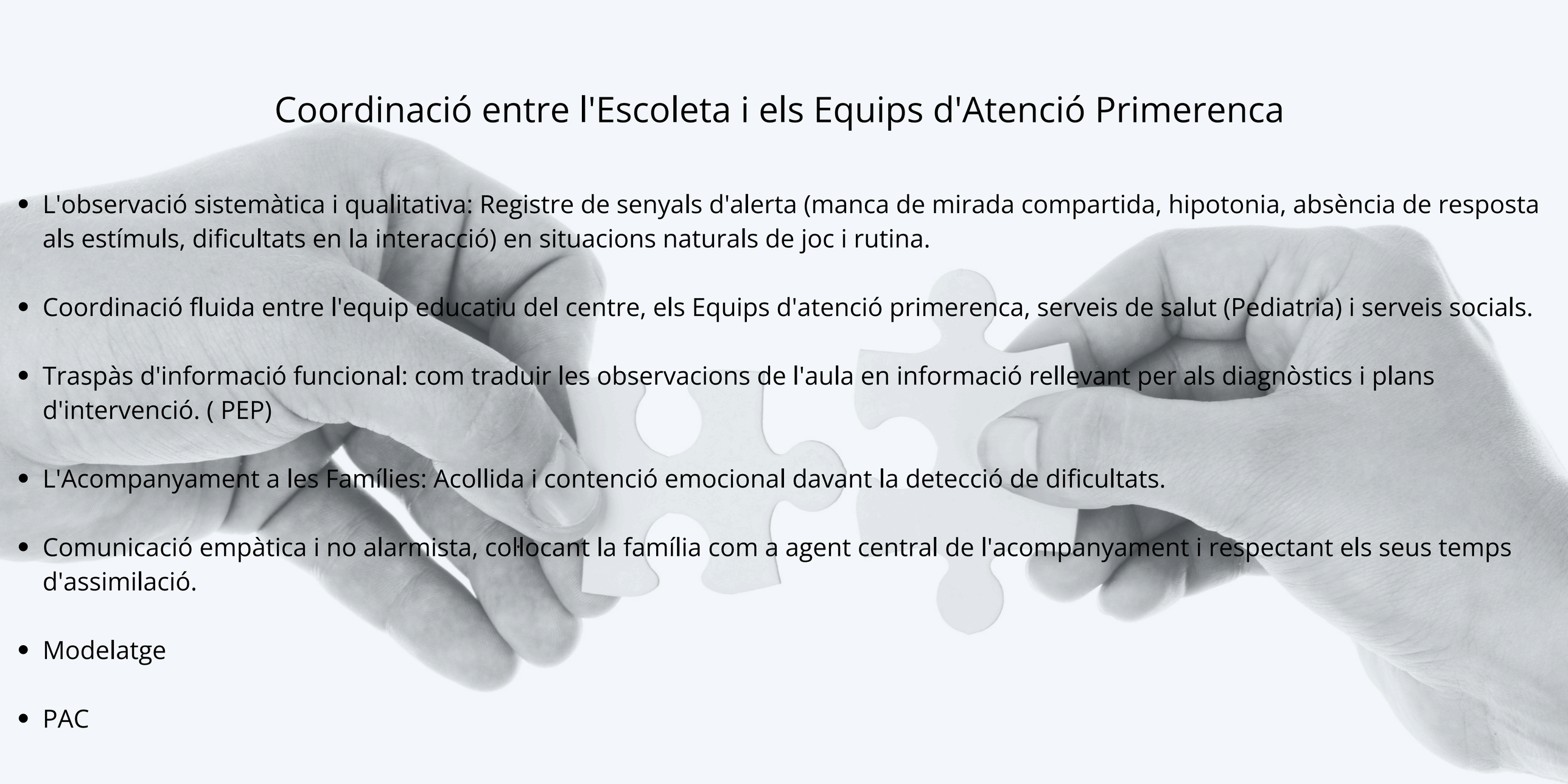
INFANT I LA RELACIÓ AMB L'ENTORN

La nostra societat està cada cop més desconnectada del medi natural. Per aquesta raó, apropar la natura als nens i nenes que viuen en entorns urbans és clau per afavorir el seu desenvolupament i responsabilitat cap al medi ambient.

Hem reflexionat prou sobre com aquestes activitats ens ajuden o no en l'assoliment dels objectius educatius? Les fem per costum, tradició, inèrcia o les dotem d'un component educatiu molt clar? Es segueixen perpetuant en el calendari escolar sense fer-hi esment i es fan perquè toca?

Programació General Anual
Concreció Curricular
Programacions didàctiques
Programació d'Aula
Unitat de programació 1
Unitat de programació 2
Unitat de programació 3
Unitat de programació 4
Unitat de programació 5
Situació d'aprenentatge
Situació d'aprenentatge
Situació d'aprenentatge
Situació d'aprenentatge
Situació d'aprenentatge
Situació d'aprenentatge
Situació d'aprenentatge

Coordinació entre l'Escoleta i els Equips d'Atenció Primerenca

- L'observació sistemàtica i qualitativa: Registre de senyals d'alerta (manca de mirada compartida, hipotonia, absència de resposta als estímuls, dificultats en la interacció) en situacions naturals de joc i rutina.
- Coordinació fluida entre l'equip educatiu del centre, els Equips d'atenció primerenca, serveis de salut (Pediatria) i serveis socials.
- Traspàs d'informació funcional: com traduir les observacions de l'aula en informació rellevant per als diagnòstics i plans d'intervenció. (PEP)
- L'Acompanyament a les Famílies: Acollida i contenció emocional davant la detecció de dificultats.
- Comunicació empàtica i no alarmista, col·locant la família com a agent central de l'acompanyament i respectant els seus temps d'assimilació.
- Modelatge
- PAC

PER ACABAR...

Posar-nos sempre, sempre, sempre, al lloc de l'infant: conèixer-lo i partir del que deu sentir, del que deu pensar i del que ens està dient. I des d’aquí, oferir-li la millor atenció possible.

«El gran objectiu del primer cicle no és accelerar el desenvolupament, sinó articular una metodología basada en el joc, la quotidianitat i l'afecte que permeti a cada infant crèixer al seu propi ritme.»